

NYT FRA MARK OG FORSØG

Et lille forslag til ukrudtsstrategi og lidt historie

Gennem mange år har opskriften for en god kemisk ukrudtsbekæmpelse bygget på skelettet omkring tre sprøjtninger, hvor første sprøjtning ligger på ukrudtets kimbladsstadiet, en opfølgende 2. sprøjtning 7-10 dage efter samt en 3. sprøjtning ca. 14 dage efter 2. sprøjtning.

*Af forsøgschef
Jens Nyholm
Thomsen*

Undtagelserne er de fleste

I mange tilfælde er dette program afsluttet med en radrensning før rækkelukning. Nogle steder har der været behov for to sprøjtninger i stedet for tre sprøjtninger, og andre steder, hvor der er større ukrudtsbestand med over 100 ukrudtsplanter pr. kvadratmeter, har der for det meste været behov for fire sprøjtninger.

Når der så yderligere har været tørre forhold eller vanskelige ukrudtsarter, som en god bestand af snerlepileurt, hundepersille, raps, sent fremspirende melde og natskygge med flere, ja så har en femte sprøjtning i de senere år været nødvendig, foruden doseringerne under tørre forhold altid har skullet øges væsentligt. Og endeligt har tankmiks

og dosering af forskellige midler i de forskellige sprøjtninger skulle tilpasses de forskellige behov og vurderinger i forhold til ukrudtsbestand, jordfugt, vejrforhold, ukrudtsstørrelse, vejruddigt samt sprøjtekapacitet, forhold der ofte bliver alt for tit overset på papiret.

Og på papiret bygger GAP (God Applikations Praksis), som midlerne er registreret efter alt for ofte på tre sprøjtninger, fordi man i resten af Europa har registreret flere midler og højere doseringer, hvilket giver mulighed for kraftigere sprøjtninger og med flere midler. Det er et skisma som vi forsøger at imødegå, også for at holde doseringerne nede på et lavt niveau.

Hvorfor tre sprøjtninger

Igen 1970'erne udvikledes den kemiske ukrudtsbekæmpelse, og i 1980 kunne det konkluderes, at det ikke helt er lykkedes at udvikle en metode til at kunne holde roemarken ren under alle forhold, men at i de tilfælde hvor det ikke er lykkedes, ville nogle få timers håndarbejde pr ha været nok til en tilfredsstillende bekæmpelse.

Opskriften var dengang 4-6 kg/ltr Goltix/Pyramin ved såning, efterfulgt af 4-5 ltr Betanal i tankblanding med 3 kg Goltix eller 3 ltr Carbyne ved ukrudtets 4-6 bladstadie eller efterfulgt af først en sprøjtning med 4,5 ltr Betanal og herefter 4 ltr Betanal i tankblanding med 3 kg Goltix. Med i alt omkring 8 ltr Betanal plus omkring 7 kg Goltix er det en høj dosering og en ikke tilfredsstillende effekt.

Carbyne blev erstattet af Nortron (200 gram ethofumesat) og doseringerne ændret. I 1981 indførtes i forsøgsplanen 3+3 opskriften med 3 ltr Betanal + 3 kg Goltix udsprøjtet 2 gange efter fremspiring. Den blev ofte i praksis suppleret med tilsætning af Nortron mod snerlepileurt. I 1983 indførtes 2+ opskrifterne enten med Betanal + Goltix eller Betanal + Nortron. I 1988 indføres 3 gange sprøjtning som standard i forsøgsplanerne med den begrundelse, at 2 gange sprøjtning ikke kan holde roemarken ren. De 3 sprøjtninger udvikledes til 3 gange ”en halv plus en halv plus en halv plus en halv” sammensat af Betanal, Goltix, Nortron og Olie. Mange diskussioner og forsøg er gået forud.

Men skelettet med de 3 sprøjtninger har holdt vand mange steder i registreringen siden da. Og det uanset at opskriften i 1990'erne blev til 4 gange sprøjtning for at kunne holde roemarken tilstrækkeligt ren.

Ændring i behov

Siden 1990'erne de maksimalt tilladte doseringer og antallet af aktiv stoffer reduceret.

Såtidspunktet er nu 7 til 8 dage tidligere, hvilket ofte betyder en længere sæson for fremspiring af ukrudtet.

Antager vi, at roerne spirer frem omkring den 20. april, og at 1. sprøjtning lægges omkring den 25. april, vil afslutningen på et program med 3 sprøjtninger være afsluttet mellem den 16. og 21. maj. Hvis roerne lukker rækkerne imellem den 8. og 20. juni, er der meget lang tid til lyset slukkes for fremspiringen af nyt ukrudt, og tilstrækkelig lang tid til at en eller flere nye generationer af melder, sort natskygge med flere kan spire frem og give et stort udbyttetab. Blot mere end 2 pct. af jordoverfladen er dækket med ukrudt inden roerne lukker rækkerne, vil det resultere i et udbyttetab.

Netop de lave doseringer betinger, at ukrudtet er kimblads-småt, når der sprøjtes; så vi kan ikke forlænge intervallerne, næsten tværtimod.

Vi er altså kommet til et opgør med den gamle 3 gange sprøjtning opskrift. Det bliver vi nødt til at skabe bedre forståelse for.

Nu det lille forslag

Nu hedder strategien 4 eller 5 sprøjtninger. Da flere midler ikke kan anvendes så mange gange, og da de maksimalt tilladte årlige doseringer totalt er lave, gælder det om at udnytte midlerne bedst muligt. For eksempel:

A. Begynd på ukrudtets kimbladsstadie, og benyt intervallerne 7-14 dage afhængig af temperatur og fugtighedsforhold, dog ikke længere end 10 dage imellem 1. og 2. sprøjtning. Hvis der er anvendt Command, kan første og anden sprøjtning lægges lidt senere.

- B. Anvend evt. en ren phenmediphamsprøjtning til 1. sprøjtning.
- C. Læg ethofumesat og Goltix i 2. sprøjtning sammen med phenmedipham.
- D. Læg ethofumesat og Safari i 3. sprøjtning uden andre midler.
- E. Anvend derefter Goltix i 4. og 5. sprøjtning og hvis Goltix er anvendt i første, bør udsprøjtning af det sidste Goltix trækkes så langt, at melderne kan holdes nede. Safari virker ikke på melder.

I alle sprøjtninger, dog ikke Command, anvendes en halv liter olie. Løsningerne skal naturligvis tilpasses de aktuelle behov i den enkelte mark / på den enkelte bedrift. Men de skal også være driftssikre på de større arealer, indtil mere intelligente løsninger forefindes i en effektiv praksis.

Radrensning

Brug gerne radrenseren når det er tørt nok til at opnå en god effekt. Skal radrenseren være effektiv, må ukrudtet ikke være større end fire bladstadie. Jo mindre ukrudtet er, desto mere effektiv er radrenseren ligesom skuffejernet hjemme i urtehaven. Stort ukrudt, stort arbejde og store tab – småt ukrudt kan som regel overkommes, og det gælder også for den kemiske bekæmpelse.

Efterskrift

Ukrudtsbekæmpelse i roer er en disciplin, der ikke kan læres på et stykke papir. Det er et talent, der skal ind med mesterlære kombineret med en solid faglig ballast fra skole og lærebøger. Og endnu lader disciplinen sig vanskeligt styre af matematiske algoritmer, hvor der ellers virkeligt er behov for dem; men det kommer nok, når vi en gang lærer at forudsige blandt andet vejr og fugtighed præcist nok. ■